

^xIb > Ip rövidült becéző változatára gondoljak. Még inkább ide tartozó
nak vélem az Iba nevet. Ennek történeti előfordulása: +1086u.:...tendi-
tur ad pontem Iba... (Koppány falu határában, PRT. VIII, 267) és a ba-
ranyai—székely eredetű településvidéken (vö. a török Böldör, Gyalán,
Hitmes stb. személynevekből alakult helységneveket) az Ibafalva > Ibafa
mai községnevét lehet bizonyítéka.

REUTER CAMILLO

S Z Ö R E G N E V E I H E Z

A Levéltári Szemle 1979. évi 3. számában bíráltam meg a
Szőreg és népe címmel 1977-ben Szegeden megjelent községmonográ-
fia történeti fejezeteit. Ott éppen csak utalhattam SZABÓ JÓZSEF,
Szőreg földrajzi nevei című dolgozatára, a könyv egyik fejezetére. Itt
— a bevezető néhány mondat megismétlésével — a részletes bírálatot
közlöm. Hozzáteszem még a kötetnek a szerb nevek írásmódjában való
összevisszaságát kiigazító megjegyzéseimet is.

SZABÓ JÓZSEF tanulmányának bevezetése fölöslegesen ismétel
meg másutt előadott vagy előadandó dolgokat (25—6). Még ebben is
logikátlan: már előbb beszélt a távozó szerbekről, mégis csak utóbb
árulja el, hogy hova távoztak (26). A Magyar utca és a Szerb utca
településtörténeti tanulságait jól foglalja össze, de idézhette volna for-
rását (Délmagyarország. 1974. dec. 24; Nyr. CI, 166). A Szőreg névre
vonatkozó eddigi irodalmat rövidebben is el lehetett volna intézni, kár
volt mindent, amit én összeszedtem, újból idézgetnie. Szintén fölösleges
volt ilyen terjedelemben megalapozatlan föltevését (sőreg ~ Szőreg) elő-
adnia; ezt legfőljebb szakfolyóiratban lehetett volna tennie. Szintén alap-
talan azt föltenni, hogy a falut „esetleg” „párhuzamosan” Szentfűlöpnek
is hívták (29). Erre semmi bizonyíték sincs, és KARÁCSONYI fejtege-
téseiből ki is derül, hogy világosan elkülönül a kettő a középkori írás-
beliségben: Szőreg a falu, Szent Fűlöp a monostor neve (76—8). Vi-
szont nyilvánvaló, hogy a Bács megyei Szond (ma Sonta) melletti
Szentfűlöp (ma Filipovo) éppen arról kapta nevét, hogy a szőregi
Szent Fűlöp monostor birtoka volt (77).

A szerző ezt írja: „Természetesen nem vettem föl a gyűjtemé-
nyembe azokat a földrajzi neveket, amelyek egykor szőregi, jelenleg
azonban nem Szőreghez tartozó területek megjelölésére szdgalnak”(33).

A természetes az lett volna, ha fölveszi! Történetietlen ugyanis, ha csak a jelenlegi határokból indul ki, de közben már elavult, múltbeli neveket is fölvesz. A helyes az, ha a mindenkori Szőreg neveit gyűjtjük össze, minél tüzetesebben megjelölve egy-egy név korát (első előfordulását, jelenlegi eleveenségét vagy avultságát). A Hintaló csárda meg a Jutka-kocsmá csak úgy fér meg egy jegyzékben, ha megmondjuk, hogy az előbbi tízéves (ezt írja is SZABÓ), az utóbbi azonban több mint fél évszázada nincs (ez viszont említetlen; sőt téves, hogy „jelenleg lakóház”, mert a jelenlegi Magyar utca 94. számú lakóház nemrég épült a hajdani Jutka-kocsmából átalakított ház helyén). Most több idősík egymásba csúszik: olyan ez, mintha egyetlen lemezre óránként ismételve öt-hat fölvetelt készítené a fényképész, ahogy a csillagos eget szokták néha fényképezni. Ezeknek a házaknak meg kellett volna adni a mai számát, mert a térképvázlat alapján húsz-harminc év múlva már senki sem tudja a helyüket pontosan megtalálni.

Említettem, hogy a kötet anyaga több nevet tartalmaz, mint amennyit SZABÓ JÓZSEF gyűjtött. FERENCZI IMRE például ezt írja: „Lényegre tapintó a falu szája, amikor a község lakóinak vagyoni különbségét a mai Magyar utca kettéosztásában (?) érzékellette. Az utca túlsó felén (?), a szegényebb fertályon lakókat kivalóknak, gatyaszáriaknak nevezte. Az innensők, a jobb gazdák számítottak bevalóknak” (254). Nem a falu szája osztotta a Magyar utcát ketté, hanem a településtörténeti folyamat. FERENCZI JÁNOS már megírta (Nyr. II, 477), hogy a falu két részből állott: Nagyfalu és Gatyaszár. Nagyfalu történeti név; említi BOROVSZKY is (Csanád vm. tört. II, 443). A kettő határa, a Gránic az Iskola utca és a Magyar utca sarkán, a mostani napköziotthonos óvodánál (Magyar utca 62.) volt. Öregektől jegyeztem le még 1947-ben: „Valamikor ott verekedtek a legények: nem volt szabad a gránicon túl udvarolni vagy mulatni, mert megverték az átmerészkedőt.” Tehát SZABÓ JÓZSEF gyűjteményébe pótlólag föl kell venni mind a Gránicot, mind a Nagyfalut. Kis-Budzsákról a szerzők érdekes történeti adatokat hoznak (137, 139, 145). Pilik-telepet a 145. lap tárgyalja. Kimaradt a Szerb utca korábbi neve, a Rónai (Rónay) utca, holott a 139. és 145. lap említi. A Templom út valószínűleg téves; a 139. lapon helyesen utcaként szerepel.

A külterületen még több a hiányzó név. A Maros kiszáradt ágát, az Arankát többen is említik (21, 90). A Budzsáki-legelőt és a Csárda-

földeket a 163. lap tárgyalja; SZABÓ csak Csárda-dűlőnek ismeri. A 130. lapon Cigánybudsák szerepel; ez sincs SZABÓ jegyzékében; valószínűleg a Nagy-Budsák egy része ez, a későbbi cigánytelep (Vajda utca, ma Palackozó utca). A Jankova bara SZABÓ szerint Jugoszláviához került; ANDÓ 3. sz. térképe szerint a Tiszán innen van, tehát magyar terület. Elavult a név (Jankó-tó volna a magyar megfelelője, de így sem használatos), viszont a történeti adatok közt előkerül, bár hibásan: a kételemű név két szava között vesszővel (140). A Juhjárást már említettem (132, 135), Karóca szintén azért hiányzik, mert ma Deszké (17, 33). De miért hiányzik Kopova, mikor ANDÓ említi (21), és térképén (17) is rajta van? Nagy-Budsákot a 135. és 258. lap említi, a Papi földet a 149. lap, Szlatinát szintén ANDÓ (21) és térképe (17). Ugyanakkor következetlen, mert fölveszi a Zsivity halmát, holott ez Deszkéhez tartozik, a térképtől hiányzik is.

A régészeti lelőhelyek jegyzékében is találunk néhány olyan földrajzi nevet, amely hiányzik SZABÓ JÓZSEF gyűjteményéből: Ótotelep (64), Pávó-féle téglagyár (65), Kistanya (Kiss Károlyé) (65), Szi-tóker (65). RÁKOS ISTVÁN említi 1828-ból a József csárdát (93. lap 40. jegyz.), KÁLMÁNY gyűjtötte népdalban fordul elő a Nagy úcca (364), amely a Szerb utcával azonos. FERENCZI JÁNOS 1873-ból és a magam 1947-ből való gyűjtéséből még a következőkkel tudom ki-egészíteni Szőreg földrajzi neveinek gyűjteményét:

Babujka, Szántó és kaszáló. FERENCZI. Helye ismeretlen.

Békás, Ér. FERENCZI. Helye ismeretlen.

Cigánygírcs, FERENCZI. Helye ismeretlen.

Csányi-högy, Azonos a 78. sz. Högy nevű házzal.

Füzes, Erdő. FERENCZI. Már 1947-ben azt írtam hozzá: Ma nem ismerik már.

Kaposváros halom, Az 5564. sz. katonai térképen szerepel. Ér-dekes, hogy a nép nem ismeri.

Keresztöltés, FERENCZI. Ma ismeretlen.

Kis sarok, A Magyar utca és a Tigris utca sarka; jó beszél-gető hely, mert artézi kút is volt, ahol várni kellett, míg a kanta megtelt.

Kopója, Ér. FERENCZI. Talán azonos a Kopovával?

Kun bara, A katonai térképen és ANDÓ térképén: Kunpara.

Lanka, Erdő. FERENCZI. Ma nem ismerik.

Podlukány dűlő, BOROVSZKY: Torontál vármegye. 305; KÁLMÁNY: Szeged népe. III, XIV, Ma a nép nem ismeri.

Ráctemplom köze, A mai Iskola utca.

Szélesér, FERENCZI. Ma ismeretlen.

Vasútvágota, A Külső (Kilső) ugar másik neve. 1857-ben a vasút kettévágta (vö. 38).

Vájner köze, A mai Rózsátó utca. A sarkon (később az ottani

autóbuszmegállót Szűcs kovácsnak nevezték Szűcs Bé-láról) Weiner Mór boltja volt 1914 előtt (Szerb u. 87.). Ugyanezt a harmincas években Mozi utcája, Kasza utcája (SZABÓ jegyzékén: Mozi utca, Kasza utca), Kasza köze néven nevezték, mert benne volt Kasza Pál (sz. 1911.) 1933-ban létesített Otthon mozija; ugyan a mozi ma is ott van (Rózsató u. 13.).

Az időrendi adatok hiányán kívül a másik nagy fogyatékos-sága SZABÓ gyűjteményének, hogy nem járt utána a névadóknak. Seregnyi nevet ezzel a formulával intéz el: „Wolf nevű”, „Horváth nevű”, „Szur-mai nevű” stb. Minthogy a szerkesztő így hagyta, ebből az a furcsaság következett, hogy ezek a nevek így kerültek bele a névmutatóba, alát-tuk viszont többnyire ott van az illető teljes neve, mert a kötetben má-sutt is szó esett róla. Ez azután megzavarja az olvasót: azonos vagy más-e a két név viselője?

Mindjárt az első, akiről a Zsidó lejárót (ismétlem: nem bejárót!) elnevezték: Wolf Károly többször is szerepel a mutatóban; özvegye is, fia is: Wolf József. A Horváth-tanya névadója Horváth István (az új-szegedi kertész úttörő Horváth István fia). Horváth-kertnek nem hal-lottam. Bodó kútja, Bodó-telep Bodó Jánosról kapta a nevét, aki több-ször előfordul a kötetben. A Svéger-kocsmá (Makai út 57.) tulajdono-sa Schwäger József (sz. 1909.) volt.

Csubirka nevééről megírtam (MNy. LIV, 152), hogy a szőregi há-zassági anyakönyvben (III, 224.—1925/22.) szerepel Csubirka Katalin (született Székesfehérvárt, 1906. jan. 31-én). Nem lehetetlen tehát, hogy e különös név ragadt — pars pro toto — az egész falurészre. Egyéb-ként SZABÓ valószínűleg Csiburkát akart írni, amikor a név változtatát emlegette, csak a nyomdai korrektor „javíthatta” vissza a címszónak megfelelően. A hangátvetéses alak valóban éppúgy használatos, mint a Csubirka. Ilyen nevű családról azonban nincs tudomásom. Megírtam ugyanott azt is, hogy a falurésznek egyéb tréfás—gúnyos nevei is van-nak: Turbic, Kányafalva, Klnai negyed.

A Rádó-kocsmá (Szerb u. 1.) névadása elüt az eddigiektől, mert itt nem a vezetéknevből, hanem a keresztnévből lett a földrajzi név; lévén a névadó Pákáski Radován (1892—1976). Korábban nevelőapjá-nak, Pákáski Obrádnak is itt volt már a kocsmája; nemrég még olvas-ható volt a bejárat fölött: „Alapított 1896-ban”. Régtől ott volt a nagy-vendéglő, korábban Weisz Zsigmond bérelte (vö. 263. lap, 13. jegyz.); 1885 júniusában leégett. Ma is azon a helyem van a presszó és a

Rózsafa étterem, Fodor Sándor az apósától, Csikós Imrétől örökölte a kocsmáját (Makai út 20.). A Rohonyi-domb Rohonyi Gyula felsőipariskolai tanára volt. Mind Beck Antal (1856—1930), mind Beck Dezső (1897—1979), mind Tóth György (1890—1930), mind özvegy Tóth Györgyné szerepel a kötetben, a belterület 39. sz. neve (Magyar u. 14.) tehát velük magyarázandó. Beck Antal ugyanis 1921-ben adta el vendéglőjét a Jugoszláviából ideköltözött Tóth Györgynek, aki fiatalon meghalt tüdőbajban; utána özvegye vezette tovább a kocsmát. Nagyterme a falunak afféle művelődési központja volt már akkoriban is: a legtöbb műkedvelő előadást ott rendezték a különféle egyletek, társulatok. Mind a két Bálint Ödön, apa és fia, ugyancsak szerepel; a névadó azonban az idősebb, mert az ifjabb nem itt (Magyar u. 62.) lakott. A Szerb-iskolában (Szerb u. 52.) 1948-ig folyt szerb nyelvű tanítás, s így „az 1940-es évek végéig” pontosítható. A 62. sz. belterületi hely (Magyar u. 93.) névadóinak éppen fordított a sorrendje: először volt Matric-iskola az 1891-től ott működő Matrisottó György (1865—1930) tanítóról. Érdekes, hogy a nép az olasz vezetéknevét végét keresztnévnek érezte, elhagyta. (Egyébként Matric Ottónak ejtette, Matriznak nem hallottam.) De a kutató nem teheti ezt, neki tisztázni kell a népetimológia rejtvényeit. Matrisottó 1926-ban nyugdíjba ment, s utána ott lakott Mihálik István (1877—1937) volt fölvidéki igazgató-tanító, de rövid ideig, így róla nem nevezték el az iskolát. 1934 őszétől 1937-ig Tóth József (1898—1966) volt az ottani tanító; utána Sáringer János, de ő sem lett névadó. Fabó Anna 1945-től 1969-ig lakott és tanított ott. Azóta Dobai Ferencné lakik ott, de tanítás 1975 őszétől már nincs az épületben, mert életveszélyessé vált.

A Budzsák legjobb magyar megfelelője a zug szó. Cián-háznak nem hallottam soha a Ciánozót. Egyébként jelenleg nem lakóház, hanem raktár. A szélmalom utoljára Péli Lajosé (1887—1961) volt. Teljes neve előfordulna a mutatóban, ha a 159. lapon el nem írják Pálfinak. A malmot egyébként Nedelykov Mákszó építtette 1870 körül vásárhelyi malomépítőkkal. 1899-ben a Makóról ideszármazott Péli Mihály (1824—1930) vette meg. 1928-tól, ha nem volt elég szél, előbb gázmotor, majd villanymotor működtette; 1951 óta már a vitorlát nem is használták. 1944-ben levették első két ágát, 1954-ben a másik kettőt is. Jó szélben 30—40 mázsát őrölt egy nap, a molnár vámja 10% volt. Mindezt megírtam a Délmagyarország 1954. okt. 22-i számában. 1956 tavaszán égett le a malom.

A Kurc-kocsmát (Magyar u. 199.) az 1902-ben ideköltözött Kurz Ignácné (+1922, férje + 1920) vezette a boltot. A kocsmá Kurz Ignác halálával meg is szűnt. A század első évtizedében volt egy különszobája is, ahol a szőregi legénykéek megismerkedhettek a szegedi rosszlányok szerelmi tudományával. Állítólag itt játszottak először mozgófilmet Szőregen. 1922-től Kurz Tibor vegyesboltja működött csak tovább.

A Szelgrád-bolt (Szerb u. 141.) Szelgrád Jánosé volt. Szlávik Vendel (1867—1930) többször előfordul a névmutatóban. A Máté gabonakereskedő testvérek neve: Sándor és Dénes (Makó és Csanád—Tórontál vármegyei községek. Bp., 1929. 405). Dér József neve szintén sokszor előfordul. Egyébként a fogalmazás félreérthető: Dér-teleppé válójában akkor lett Dér József földje, amikor házhelyként eladta (37). Az Utrina magyarázata ködös (37). Pedig egyszerű: a szerb szó közlegelőt jelent, amit bármely szótárból meg lehetett volna állapítani, s nem kellett volna az adatközlők bizonytalan magyarázatára hagyatkozni. A Kamra-töltés nevének magyarázatával adósunk SZABÓ JÓZSEF. El kellett volna mondania, hogy a XVIII. század végén a magyar királyi kamara építtette az árvízvédelmi töltéseket (90), ezért a hivatalos nevük „kamerális töltés” volt, ebből lett a „kamarális”, majd népetimológián és rövidítve a „kamaratöltés”, még rövidebben: „kamratöltés” (vö. PÉTER LÁSZLÓ: Újszegedi Textilmunkás. 1955. július 11.).

A 34. sz. órháznak Kurilla Elek volt a bakterja. Magának való, csöndes, nagy, szőke ember; ritkán, ha italos volt, megjött a kedve. Sose felejttem el, mikor egyszer a Szerb utcán a Rádótól végigmuzsikáltatta magát, s amikor a velünk átellenben levő (Szerb u. 39.) házból kijött Bottyánszki Pálné, Julcsa néni, azt húzatta: „Julcsa, sose leszek a magáé!” 1939. augusztus 28-án nyitva felejtette a sorompót, és a makói vonat elgázolt egy kocsit. Bagi Mihályné meghalt, a hathónapos Bagi Etelka csodálatosan életben maradt, pedig a mozdony vagy 30 méter hosszan toltta maga előtt a kocsit lovastól. Kurilla Elek föl akasztotta magát. Fia, Kurilla László tehetséges labdarúgó volt; Szőregi László néven valamelyik fővárosi csapatban, vagy talán a magyar válogatottban is játszott azokban az években.

A Szóráth-tanya névadója Szóráth Pál ny. százados, Juhász Gyula gimnáziumi osztálytársa. A Csiszár-kút névadója Csiszár Antal, esküdt volt a húszas-harmincas években, szerepel az 1931. évi virilitások között.

A Nedelka-tanya voltaképpen Nedelykov-tanya, utoljára Nedelykov Bogolyub és Mákszó tanyája. Csak a katonai térkép készítői érték félre (ahogy a Marostót Maros-tónak, Budzsákokat Budzáknak írták), s most, hogy határőr laktanya lett, a katonák a régi térkép alapján ismét az eltorzult nevet tették közhasználatúvá. Egyébként a Schaffer-tanya (Így, és nem Saffer, nem Schäfer!) is a Nedelykov testvéreké volt; mint említettem, ők is átmentek Jugoszláviába, s birtokot cserltek az onnan 1936-ban átköltöző Schaffer (később Sáfár) Gyulával (1893–1977).

A Tavaszi nevű határrész nem onnan kapta nevét, hogy „általában tavasszal vetett növényeket termesztettek” (40), hanem ez ugyanúgy a régi háromnyomásos gazdálkodás nyelvi öröksége, mint a Nyilas meg az Ugar (98). Szerb megfelelője, a Járe viszont gidát jelent. A Tatárkának sincs köze Tatár nevű személynévhez, annál inkább az ilyen nevű takarmánynövényhez. A Cigányka helyesen Cigánka, szerbül ez cigánylányt, cigányasszonyt jelent.

A Kisbogáros és Nagybogáros aligha a régi állattartás emlékét őrzi (41). Ha Bogárzó volna, s messzebb a falutól, lehetne. 1947-ben idős adatközlőimtől úgy hallottam, hogy néhány bolgárkertész lakott erre, s őket gúnyolták így: bogárok, bogarak. Megengedem, lehet népetimológia is.

Cserőke nem szerb eredetű (43); Magyarszentmihályon is van; éppen KÁLMÁNY közléséből került bele közszóként a Magyar Tájszótárba 'sűrű túskebokrocška' jelentésben. Szerintem a cser származéka éppen úgy, mint a cserje, cserjés; és vizenyős, nádas, kákás, bokros területet jelent. (Kéziratoss tanulmányomban, amelyet szintén 1947-ben írtam, fölvonultattam a nyelvi párhuzamokat is.) Tálagy talán valóban a szerb talog 'alj' népetimológiás (tályog-táragy) folyamánya. Tódor bácsi, a bolgárkertész teljes neve Berbenkov Tódor, ő azonban csak bérlője volt Kogutowicz Károly egyetemi tanár tanyájának.

* * *

Külön problémát vet föl a szerb nevek írásmódja. Az rendben van, ha történetírásunk ma Jellasic vagy Jelasics helyett Jelačićet ír (110, 115, 116). De megokolt-e a szegedi vagy szőregi szerbek nevének a mai szerb írásmódra való visszaállítása, noha ők — köztünk élve — bizonyára soha életükben úgy nem írták le a nevüket. A szegedi Lausević (115) család például magát hirdetéseiben is (Szegedi kalauz, 1883. 124) Lausevitsnak írta, s így szerepel még

REIZNER várostörténetében is. Különben is, ha pontoskodni akarunk, akkor Laušević a helyes. Nyilván a szőregi jegyző sem Baraković-ként szerepel az idézett forrásban (111), hanem vagy Barakovits, vagy még inkább Barakovics, esetleg Barakovity.

Érdekes a szőregi szerbek keresztnévének az írásmódja is. A legtöbb név írásban a-ra végződik, ezt azonban a szerbek az a és az o közötti ajakállással ejtik, a magyarok pedig egyértelműen ó-nak hallják, s így is mondják. Jellemző a Rádó bácsi — a sokat emlegetett Pákáski Radován — névének ejtése. De ugyanígy a 141. lapon felsorolt nevek ejtése, sőt újabb írásmódja is így fest: Maxa (Mákszó), Moja (Mójó), Gácza (Gácó), Láza (Lázó), Gyura (Gyúró), Mita (Mító), Jocza (Jócó); a 142. lapon Jaka (Jákó) s így tovább. A korabeli lapok is így írták (a Szegedi Napló 1902. június 14-i számában a bíró neve: Beleszlin Jákó). De ebben a könyvben is Pájó szerepel (328), persze furcsa módon, mert Maca Pájó, az ismert női szabó, voltaképpen Vladiszavlyev Pájóné, a keresztneve Marija, azaz Maca. Így jött létre a különben furcsa Maca Pájó név!

A Rádó bácsi neve egyúttal jelzi, hogy az ilyen típusú nevek voltaképpen becenevek; csak a szerb népességnek a hivatalos világtól való elszigetelődése, sajátos patriarchalizmusa őrizte meg olyan használatban, hogy a görögkeleti anyakönyvekben és a magyar hatósági iratokban is így szerepeltek. A Mójó például hivatalosan Szamuilo. Jellemző, hogy ugyanabban a felsorolásban van Mójó is, Szamuilo is (141. lap 115. jegyz.). De a többinek is megvan a hivatalos formája. Mákszó: Makszim, Lázó: Lazar, Jákó: Jakov, Pántó: Pantelije, Gácó: Gavril, Gyúró: Georgije, Mító: Dimitrije, Íszó: Iszák, Jócó: Jován, Tácó: Atanaszije, Vójó: Voiszláv, Lentó: Leontije, Ránkó: Radivoj, Vászó: Vaszilije, és így tovább.

Még bonyolítja a helyzetet, hogy néhány szerb már régebben is keresztnévének magyar változatát használta. Így elsősorban Miletin Nikola (141, 161, 162), azaz Miletin Miklós (1861—1931), majd hasonló nevű unokája (229, 231, 237), „a Níló” (1907—). A másik az éppen imént említett Pájó bácsi, aki hivatalosan Pálként szerepel (229—31, 233, 234). Néha Sztojkov Gyura is Györgyként, Markov Mójó Mózesként fordul elő. Pedig a magyar megfelelője Sámuel lett volna, mivel a teljes névalak Szamuilo. (Apám Beleszlin Mójótól vette a Szerb utca 60. számú házat 1934-ben, és az adásvételi szerződésben ő is Belesz-

lin Mózes néven szerepel.) Gyorgyevics Sándorra, a földszabadulás utáni szerb bíróra sem emlékeztem már, de rögtön eszembe villant magas alakja, mihelyt Lécó bácsinak (az Alekszandernek ez a szerb becéző változata) említették. Gyorgyevics Vitályos (Zsiván) is szerepel.

Mármost mit lehet itt tenni? Ha nem lehet egységesíteni a négyféle (eredeti szerb, régi szőregi, mai szőregi, hivatalos keresztnévű) írásmódot, legalább szólni kell róla. Így, ahogyan most tettem. A cz azonban mindenképpen elhagyandó (Gácó, Jócó stb.)!

PÉTER LÁSZLÓ

EGY BÍRÁLAT NÉHÁNY TANULSÁGA (Válasz Péter Lászlónak)

Ritkán lehet olyan részletes bírálatot olvasni valamely kiadványról, mint amilyen PÉTER LÁSZLÓnak a tollából a Levéltári Szemlében (1979. 3. sz. 447—74) a „Szőreg és népe” című kötetről megjelent. Hogy egy bírálat ennyire részletes, az persze többnyire elismerésre méltó, természetesen elsősorban akkor, ha az észrevételek, bíráló megjegyzések nagyrészt helytállóak, találóak. Kevésbé dicséretes azonban akkor, ha a helyénvaló, vitathatatlan kifogások mellett — esetleg indulattól fűtve — torzító megállapítások, értékrontó elferdítések sem ritkák, vagy éppen azok vannak túlsúlyban. Ilyenféle vélemény alakult ki bennem, amikor PÉTER LÁSZLÓnak egyrészt a Levéltári Szemlében megjelent, másrészt a NÉ-ben most közzétett értékelését olvastam a szőregi monográfiában publikált „Szőreg földrajzi nevei” című tanulmányomról.

Azt hiszem, azon lehet vitatkozni, hogy dolgozatom bevezetése valóban fölöslegesen ismételi-e „másutt előadott és előadandó dolgokat”. A bevezető részben ugyanis azért foglaltam össze röviden a község történetét, hogy az olvasó számára világosabb legyen Szőreg földrajzi névrendszere (pl. a szerb névadás néhány példája, átvétele). Ugyancsak a bevezetésben szólok arról, hogy régebben nagyobb számban élt Szőregen szerb lakosság, és ez a tény a falu helynévanyagában is nyomot hagyott. A szerb lakosság létszámának fokozatos csökkenését és ennek — a névadásban megfigyelhető — következményeit